

Пише: Бранко Милановић
субота, 30 август 2025 16:40

Оставимо за тренутак по страни актуелну свађу између Трампа и Федералних резерви и вратимо се на ситуацију каква је била пре шест месеци и каква је постојала последњих педесет година.

Председник САД Доналд Трамп и председник Феда Шером Пауел у обиласку радова на реконструкцији зграде Федералних резерви у Вашингтону, јул 2025.

С једне стране био је веома велики и значајан табор неолиберала. Као што Квин Слободијан документује у својој одличној књизи *Глобалисти: Крај доба царства и рађање неолиберализма* (моја рецензија овде), неолиберали окупљени у Друштву Монт Пелерин, основаном 1947, били су скептични

Пише: Бранко Милановић
субота, 30 август 2025 16:40

према способности прокапиталистичких политичара да побеђују на изборима и тако држе под контролом полуге законодавне и извршне власти.

Они су се, не без разлога, плашили да ће левичарске, социјалистичке и популистичке партије често бити успешније и да ће долазити на власт.

Па, како се онда економско одлучивање може заштитити од социјалистичких нагона таквих странака? Решење је било да се многе функције државе постепено изузму из надзора законодавне и извршне власти и претворе у чисто техничке агенције.

Председник и гувернерка Федералних резерви Цером Пауел и Лиза Кук уочи састанка Управног одбора Феда у Вашингтону, 25. јуна 2025.

Пише: Бранко Милановић
субота, 30 август 2025 16:40

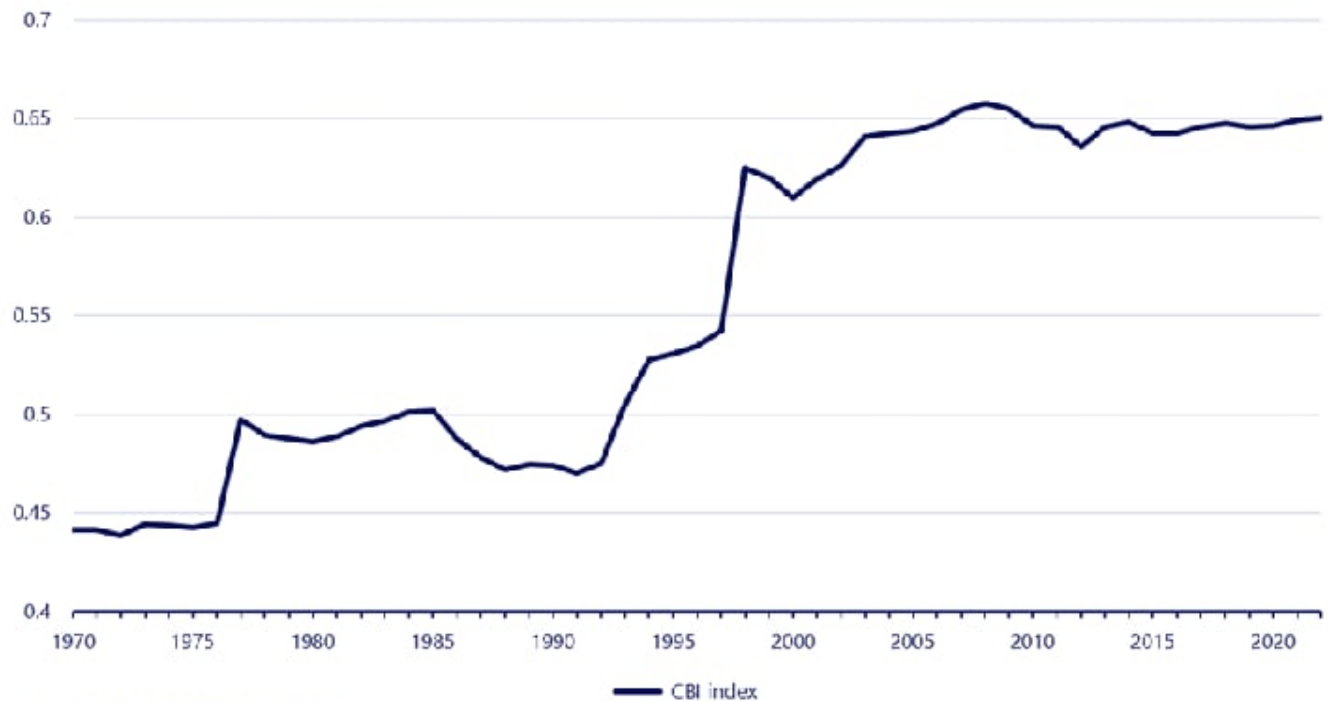
Ово је била идеологија која је стајала иза независности централног банкарства, као и других, економских, делова власти. Заправо, термин „независност“ овде значи независност од изабраних званичника који представљају јавни интерес. Неолиберали су све то, како пише Слободијан, уоквирили у разлику између „доминијума“, области у којем професионалци држе економску моћ, и „империјума“, области у којем изабрани званичници обављају симболичне функције попут истицања државних застава, прослава независности или марширања уз музику, али без икаквог утицаја на политике које одређују каматне стопе, порезе, регулисање пословања и кретање капитала. Сав стварни посао обавља се у „доминијуму“.

Овакав приступ је током 1980-их и 1990-их постао „интернационалан“. Под вођством Светске банке и ММФ-а, све већи број земаља прихватио је „деполитизацију“ централних банака и, у мањој мери, других техничких сектора економског одлучивања.

Доњи графикон, који сам преузео из недавног текста Адама Туза са Сабстака, показује изузетно повећање независности централних банака у развијеним земљама између касних 1990-их и (нимало изненађујуће) глобалне финансијске кризе 2008. године. То је био саставни део неолибералне глобализације и копирале су га и многе земље у развоју. У том светлу, независност централне банке постала је апсолутно кључна.

Пише: Бранко Милановић
субота, 30 август 2025 16:40

Figure 2. Central Bank Independence (CBI) in Advanced Economies, 1970-2022

Council of Economic Advisers

Sources: Romelli (2024); The World Bank CEA calculations.

Note: CBI index is weighted by gross domestic product (GDP) for countries classified as advanced economies by International Monetary Fund.

As of May 22, 2024 at 5:00pm

Пише: Бранко Милановић
субота, 30 август 2025 16:40

~~Датум: 30. Август 2025. 16:40. Место: Београд. Аутор: Бранко Милановић. Контакт: [нејасно]~~

Трамп против Федералних резерви, или како одбранити неолибералну агенду другим средствима

Пише: Бранко Милановић
субота, 30 август 2025 16:40

© 2025 by B. Milanović. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without the prior written permission of the author.